

C/2024/1048

9.2.2024

Stanovisko Evropského výboru regionů – Protikorupční rámec EU

(C/2024/1048)

Hlavní zpravodaj: Jean-Luc VANRAES (BE/Renew Europe), člen zastupitelstva městské části Uccle v Bruselu

Odkazy: Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Umluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371

COM(2023) 234 final

Společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o boji proti korupci

JOIN(2023) 12 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

COM(2023) 234 final

Pozměňovací návrh 1

24. bod odůvodnění

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Poslanci a další úřední osoby mohou mít imunitu nebo právní ochranu před vyšetřováním nebo trestním stíháním, která pomáhá zvýšit jejich nezávislost a chrání je před nepodloženými stížnostmi, zejména pokud jde o názory vyslovené nebo hlasy odevzdané během výkonu jejich funkce. Tyto imunity však mohou bránit účinnému vyšetřování a stíhání trestných činů korupce, mimo jiné tím, že ovlivňují odhalování a vyšetřování nebo stíhání jiných osob, které nepožívají imunity a mohly se na trestném činu podílet. Uplatňování imunity bez příslušných postupů pro její zrušení v případech, kdy existuje důvodné podezření z účasti na trestné činnosti, navíc oslabuje důvěryhodnost veřejných institucí. Měla by proto existovat vhodná rovnováha mezi případnými imunitami nebo jurisdikčními výsadami přiznanými úředním osobám za činy vykonané při výkonu jejich funkce na jedné straně a možností účinně vyšetřovat, stíhat a projednávat trestné činy korupce na straně druhé.	Poslanci a další úřední osoby mohou mít imunitu nebo právní ochranu před vyšetřováním nebo trestním stíháním, která pomáhá zvýšit jejich nezávislost a chrání je před nepodloženými stížnostmi, zejména pokud jde o názory vyslovené nebo hlasy odevzdané během výkonu jejich funkce. Tyto imunity však mohou bránit účinnému vyšetřování a stíhání trestných činů korupce, mimo jiné tím, že ovlivňují odhalování a vyšetřování nebo stíhání jiných osob, které nepožívají imunity a mohly se na trestném činu podílet. Uplatňování imunity bez příslušných postupů pro její zrušení v případech, kdy existuje důvodné podezření z účasti na trestné činnosti, navíc oslabuje důvěryhodnost veřejných institucí. Měla by proto existovat vhodná rovnováha mezi případnými imunitami nebo jurisdikčními výsadami přiznanými úředním osobám za činy vykonané při výkonu jejich funkce na jedné straně a možností účinně vyšetřovat, stíhat a projednávat trestné činy korupce na straně druhé, pokud je to v souladu právním a ústavním systémem daného členského státu.

Odůvodnění

Takováto ustanovení musejí být vždy v souladu s politickými a ústavními systémy členských států.

Pozměňovací návrh 2

33. bod odůvodnění

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Pro účinný boj proti korupci je nezbytná účinná výměna informací mezi příslušnými orgány odpovědnými za prevenci, odhalování, vyšetřování nebo stíhání trestných činů korupce. Členské státy by měly zajistit, aby výměna informací probíhala účinně a včas v souladu s vnitrostátním právem a právem Unie. Tato směrnice, jejímž cílem je stanovit společné definice trestných činů korupce, by měla sloužit jako měřítko pro výměnu informací a spolupráci mezi příslušnými vnitrostátními orgány podle směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU) XX/2023⁵², (EU) 2019/1153⁵³, (EU) 2016/681⁵⁴, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240⁵⁵, (EU) 2018/1862⁵⁶ a (EU) 603/2013⁵⁷ a rozhodnutí Rady 2008/633/SVV⁵⁸.	Pro účinný boj proti korupci je nezbytná účinná výměna informací mezi příslušnými orgány odpovědnými za prevenci, odhalování, vyšetřování nebo stíhání trestných činů korupce. Členské státy by měly zajistit, aby výměna informací mezi příslušnými federálními, celostátními a regionálními a místními orgány v rámci členských států, jakož i mezi těmito orgány a orgány jiných členských států probíhala účinně a včas v souladu s vnitrostátním právem a právem Unie. Tato směrnice, jejímž cílem je stanovit společné definice trestných činů korupce, by měla sloužit jako měřítko pro výměnu informací a spolupráci mezi příslušnými vnitrostátními orgány podle směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU) XX/2023⁵², (EU) 2019/1153⁵³, (EU) 2016/681⁵⁴, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240⁵⁵, (EU) 2018/1862⁵⁶ a (EU) 603/2013⁵⁷ a rozhodnutí Rady 2008/633/SVV⁵⁸.

Odůvodnění

Integrovaný přístup k boji proti korupci vyžaduje bezproblémovou výměnu informací nejen mezi členskými státy, ale také v rámci členských států, v nichž jsou příslušné pravomoci svěřeny regionálním nebo místním orgánům, jakož i mezi těmito orgány na nižší než celostátní úrovni různých členských států, zejména v případech přeshraniční korupce.

Pozměňovací návrh 3

Článek 2

Definice

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Pro účely této směrnice se rozumí: 1. „předcházením korupci“ odhalování a odstraňování příčin korupce a podmínek pro její vznik vytvořením a zavedením systému vhodných opatření, jakož i odrazování od korupčního jednání; 2. „majetkem“ finanční prostředky nebo jakýkoli majetek hmotné nebo nehmotné povahy, movitý nebo nemovitý, materiální nebo nemateriální povahy, jakož i právní listiny nebo nástroje v jakékoliv formě včetně elektronické nebo digitální dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm;	Pro účely této směrnice se rozumí: 1. „předcházením korupci“ odhalování a odstraňování příčin korupce a podmínek pro její vznik vytvořením a zavedením systému vhodných opatření, jakož i odrazování od korupčního jednání; 2. „majetkem“ finanční prostředky nebo jakýkoli majetek hmotné nebo nehmotné povahy, movitý nebo nemovitý, materiální nebo nemateriální povahy, jakož i právní listiny nebo nástroje v jakékoliv formě včetně elektronické nebo digitální dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm;

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
3. „úřední osobou“: a) úředník Unie nebo státní úředník členského státu nebo třetí země, b) jakákoli jiná osoba, která je v členských státech nebo ve třetích zemích pověřena úkoly veřejné služby nebo která takové úkoly vykonává pro mezinárodní organizaci či mezinárodní soud; 4. „úředníkem Unie“ osoba: a) která je členem orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie, přičemž i zaměstnanci těchto subjektů jsou považováni za úředníky Unie; b) která je úředníkem nebo jiným zaměstnancem Unie ve smyslu služebního řádu úředníků nebo pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie, stanovených nařízením Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 („služební řád“); c) která byla vyslána k Unii členskými státy nebo jakýmkoli veřejným nebo soukromým subjektem a která plní úkoly rovnocenné úkolům prováděným úředníky nebo ostatními zaměstnanci Unie; 5. „státním úředníkem“ jakákoli osoba zastávající výkonnou, správní nebo soudní funkci na celostátní, regionální nebo místní úrovni, ať už jde o funkci obsazenou jmenováním nebo volenou, stálou nebo dočasnou, placenou nebo neplacenou, bez ohledu na služební stáří této osoby. Za státního úředníka se pro účely této směrnice považuje každá osoba, která na celostátní, regionální nebo místní úrovni zastává legislativní funkci;	3. „úřední osobou“: a) úředník Unie nebo státní úředník členského státu nebo třetí země, ať už zastává pozici obsazenou jmenováním nebo volenou, stálou nebo dočasnou, placenou nebo neplacenou, b) jakákoli jiná osoba, která je v členském státě nebo v třetí zemi pověřena úkoly veřejné služby, veřejnou mocí nebo podléhá kontrole či dohledu veřejných orgánů, c) jakákoli osoba pracující v podnicích vlastněných celostátními, regionálními či místními orgány jakož i ve veřejně prospěšných fundacích a soukromých společnostech vykonávajících veřejnou službu, d) jakákoli jiná osoba, která je pověřena úkoly veřejné služby nebo která takové úkoly vykonává pro mezinárodní organizaci či mezinárodní soud; 4. „úředníkem Unie“ osoba: a) která je členem orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie, přičemž i zaměstnanci těchto subjektů jsou považováni za úředníky Unie; b) která je úředníkem nebo jiným zaměstnancem Unie ve smyslu služebního řádu úředníků nebo pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie, stanovených nařízením Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 („služební řád“); c) která byla vyslána k Unii členskými státy nebo jakýmkoli veřejným nebo soukromým subjektem a která plní úkoly rovnocenné úkolům prováděným úředníky nebo ostatními zaměstnanci Unie; 5. „státním úředníkem“ jakákoli osoba zastávající výkonnou, správní nebo soudní funkci na celostátní, regionální nebo místní úrovni, ať už jde o funkci obsazenou jmenováním nebo volenou, stálou nebo dočasnou, placenou nebo neplacenou, bez ohledu na služební stáří této osoby. Za státního úředníka se pro účely této směrnice považuje každá osoba, která na celostátní, regionální nebo místní úrovni zastává legislativní funkci;

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
6. „porušením povinnosti“ alespoň každé nekalé jednání představující porušení zákonné povinnosti nebo popřípadě porušení profesních předpisů nebo pokynů platných v oblasti profesionální činnosti osoby v řídicím nebo jiném postavení, jednající pro subjekt činný v soukromém sektoru;	6. „porušením povinnosti“ alespoň každé nekalé jednání představující porušení zákonné povinnosti nebo popřípadě porušení profesních předpisů nebo pokynů platných v oblasti profesionální činnosti osoby v řídicím nebo jiném postavení, jednající pro subjekt činný v soukromém sektoru;
7. „právníčkou osobou“ každý subjekt, který má podle příslušné vnitrostátní právní úpravy právní subjektivitu, s výjimkou států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací;	7. „právníčkou osobou“ každý subjekt, který má podle příslušné vnitrostátní právní úpravy právní subjektivitu, s výjimkou států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací;
8. „vysokými úředníky“ hlavy států, předsedové ústředních a regionálních vlád, členové ústředních a regionálních vlád, jakož i další političtí představitelé, kteří zastávají vysoké veřejné funkce, jako jsou náměstci ministrů, státní tajemníci, vedoucí a členové ministerských kabinetů a vyšší političtí úředníci, a dále členové parlamentních komor, členové ústavních a nejvyšších soudů a členové nejvyšších kontrolních institucí.	8. „vysokými úředníky“ hlavy států, předsedové ústředních a regionálních vlád, členové ústředních a regionálních vlád, jakož i další političtí představitelé, kteří zastávají vysoké veřejné funkce, jako jsou náměstci ministrů, státní tajemníci, vedoucí a členové ministerských kabinetů a vyšší političtí úředníci, a dále členové parlamentních komor, členové ústavních a nejvyšších soudů a členové nejvyšších kontrolních institucí.

Odůvodnění

Tento pozměňovací návrh slaďuje definici s 9. bodem odůvodnění návrhu.

Pozměňovací návrh 4

Článek 5

Zdroje

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby vnitrostátní orgány příslušné pro odhalování, vyšetřování, stíhání trestných činů uvedených v této směrnici nebo rozhodování o nich měly neustále k dispozici dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků a finanční, technické a technologické zdroje nezbytné pro účinný výkon jejich funkcí souvisejících s prováděním této směrnice.	Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby celostátní, regionální a místní orgány příslušné pro odhalování, vyšetřování, stíhání trestných činů uvedených v této směrnici nebo rozhodování o nich měly neustále k dispozici dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků a finanční, technické a technologické zdroje nezbytné pro účinný výkon jejich funkcí souvisejících s prováděním této směrnice.

Odůvodnění

Účelem pozměňovacího návrhu je zohlednit skutečnost, že v některých členských státech jsou příslušné pravomoci přeneseny na nižší než celostátní úroveň správy.

Pozměňovací návrh 5

Článek 7

Úplatkářství ve veřejném sektoru

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího úmyslného jednání:	Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího jednání:
a) slib, nabídka nebo poskytnutí jakékoliv výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, úřední osobě, ve prospěch této úřední osoby nebo ve prospěch třetí osoby za účelem toho, aby úřední osoba jednala nebo se zdržela jednání při výkonu svých povinností nebo svých funkcí (aktivní úplatkářství);	a) slib, nabídka nebo poskytnutí jakékoliv výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, úřední osobě, ve prospěch této úřední osoby nebo ve prospěch třetí osoby s úmyslem přimět úřední osobu, aby vykonávala své úřední povinnosti nebo se jejich výkonu zdržela nebo aby v rámci svých úředních povinností provedla nějaký úkon nebo se zdržela provedení nějakého úkonu takovým způsobem, že to bude v rozporu s její úřední odpovědností (aktivní úplatkářství);
b) vyžádání nebo přijetí jakékoli výhody nebo příslibu takové výhody úřední osobou, přímo nebo pomocí prostředníka, ve prospěch této úřední osoby nebo třetí osoby, za účelem toho, aby úřední osoba jednala nebo se zdržela jednání v souladu se svými povinnostmi nebo při výkonu své funkce (pasivní úplatkářství).	b) vyžádání nebo přijetí jakékoli výhody nebo přijetí příslibu takové výhody úřední osobou, přímo nebo pomocí prostředníka, ve prospěch této úřední osoby nebo třetí osoby, za to, že úřední osoba bude vykonávat své úřední povinnosti nebo se jejich výkonu zdrží nebo v rámci těchto svých povinností provede nějaký úkon nebo se zdrží provedení nějakého úkonu takovým způsobem, že to bude v rozporu s její úřední odpovědností (pasivní úplatkářství).

Odůvodnění

Cílem pozměňovacího návrhu je lingvistické vyjasnění definice s ohledem na různé jazykové verze právních textů, na nichž je tato definice založena, konkrétně na článek 3 Úmluvy o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracované na základě článku K.3 odst. 2 písm. C) Smlouvy o Evropské unii, a na čl. 4 odst. 2 písm. a) a b) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ⁽¹⁾ o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie.

Pozměňovací návrh 6

Článek 8

Úplatkářství v soukromém sektoru

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího jednání, pokud je spácháno úmyslně a v rámci hospodářské, finanční, podnikatelské nebo obchodní činnosti:	Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího jednání, pokud je spácháno úmyslně a v rámci hospodářské, finanční, podnikatelské nebo obchodní činnosti:

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
a) slib, nabídka nebo poskytnutí jakékoli neoprávněné výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, osobě v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, ve prospěch této osoby nebo třetí osoby, za účelem toho, aby tato osoba jednala nebo se zdržela jednání v rozporu se svými povinnostmi (aktivní úplatkářství);	a) slib, nabídka nebo poskytnutí jakékoli neoprávněné výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, osobě v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, ve prospěch této osoby nebo třetí osoby, s úmyslem přimět tuto osobu, aby provedla nějaký úkon v rozporu se svými povinnostmi nebo se v rozporu se svými povinnostmi zdržela provedení nějakého úkonu (aktivní úplatkářství);
b) vyžádání nebo přijetí neoprávněné výhody jakéhokoli druhu nebo příslibu takové výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, osobou v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, ve prospěch této osoby nebo třetí osoby, za účelem toho, aby tato osoba jednala nebo se zdržela jednání v rozporu se svými povinnostmi (pasivní úplatkářství).	b) vyžádání nebo přijetí neoprávněné výhody jakéhokoli druhu nebo přijetí příslibu takové výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, osobou v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, ve prospěch této osoby nebo třetí osoby, za to, že tato osoba provede nějaký úkon, a tím poruší své povinnosti, nebo se zdrží provedení nějakého úkonu takovým způsobem, že tím poruší své povinnosti (pasivní úplatkářství).

Odůvodnění

Cílem pozměňovacího návrhu je lingvistické vyjasnění definice s ohledem na různé jazykové verze právního textu, na němž je tato definice založena, konkrétně na rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ⁽²⁾ ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru.

Pozměňovací návrh 7

Článek 15a (nový)

Zákaz milostí a amnestií

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
	Členské státy přijmou v souladu se zásadou subsidiarity nezbytná opatření, kterými zajistí, že budou existovat jasné definice, pokud jde o milosti a amnestie vztahující se na kterýkoli z trestných činů uvedených v této směrnici. Členské státy rovněž stanoví mechanismy a okolnosti, jimiž se bude řídit jejich uplatňování.

Odůvodnění

V souladu se zásadou subsidiarity mají o jejich uplatňování rozhodovat členské státy.

Pozměňovací návrh 8

Článek 19

Výsady nebo imunita vůči vyšetřování a stíhání trestných činů korupce

Text navržený Evropskou komisí	Pozměňovací návrh VR
Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby výsady nebo imunity udělené státním úředníkům vůči vyšetřování a trestnímu stíhání za trestné činy uvedené v této směrnici mohly být odňaty prostřednictvím objektivního, nestranného, účinného a transparentního procesu předem stanoveného zákonem, založeného na jasných kritériích a ukončeného v přiměřené lhůtě.	Je-li to v souladu s jejich právním systémem a ústavními zásadami, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby výsady nebo imunity udělené státním úředníkům vůči vyšetřování a trestnímu stíhání za trestné činy uvedené v této směrnici mohly být odňaty prostřednictvím objektivního, nestranného, účinného a transparentního procesu předem stanoveného zákonem, založeného na jasných kritériích a ukončeného v přiměřené lhůtě.

⁽²⁾ Úř. věst. L 192, 31.7.2003, s. 54.

Odůvodnění

Takováto opatření musejí být podle čl. 4 odst. 2 SEU vždy v souladu s politickými a ústavními systémy členských států.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

1. zdůrazňuje, že boj proti korupci má zásadní význam pro zajištění právního státu. Upozorňuje, že podle nejnovějšího zvláštního průzkumu Eurobarometr⁽³⁾ věnovaného korupci se téměř tři čtvrtiny Evropanů (74 %) domnívají, že v jejich zemi dochází ke korupci v celostátních veřejných institucích, a 73 % Evropanů má za to, že v jejich zemi dochází ke korupci v místních nebo regionálních veřejných institucích;
2. vyzývá k tomu, aby se touto hrozbou zabývaly všechny úrovně správy – místní, regionální, celostátní i unijní –, neboť občané od veřejných činitelů očekávají vysoké standardy, pokud jde o bezúhonnost. Upozorňuje, že případy korupce na úrovni EU vážně podkopávají důvěru veřejnosti v unijní orgány a instituce;
3. zdůrazňuje, že přistoupením k Evropské unii učinil každý členský stát v tomto ohledu závazek, neboť dobře fungující a stabilní demokratické instituce, nezávislé soudnictví, dodržování lidských práv a boj proti korupci a organizované trestné činnosti jsou předpoklady, které spadají pod požadavek dodržování zásad právního státu stanovený v kodaňských kritériích, podle nichž jsou poměřovány všechny kandidátské země EU;
4. opakuje, že korupce představuje zásadní hrozbu pro místní a regionální správu a demokracii v Evropě a že boj proti korupci má stěžejní význam pro zachování evropských demokratických hodnot a také pro ochranu zdravého fungování a růstu jednotného evropského trhu;
5. poukazuje na to, že jednotlivci žijící v regionech, v nichž je míra zkušeností s korupcí vyšší, udávají – ve srovnání s regiony s jinak rovnocennými parametry – v průměru nižší úroveň životní spokojenosti. Uznává, že korupce má výrazný dopad na méně rozvinuté regiony, neboť brání jejich pokroku a prohlubuje nerovnosti. Zdůrazňuje, že jsou v těchto regionech zapotřebí cílené protikorupční iniciativy na podporu sociálního a hospodářského rozvoje;
6. schvaluje obecný cíl protikorupční směrnice navržené Evropskou komisí, kterým je harmonizace příslušných právních předpisů ve všech členských státech. Návrh náležitě odráží článek 83 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle něž je korupce považována za „eurozločin“, tj. mimořádně závažnou trestnou činnost s přeshraničním rozměrem, přičemž v takovém případě může EU za určitých okolností přijmout minimální pravidla v této oblasti. Přeshraniční rozměr korupce a výrazné rozdíly v oblasti působnosti trestního práva členských států vyžadují silnější koordinaci a vymezení společných norem v celé EU. Uznává rovněž, že plné provedení směrnice ve vnitrostátním trestním právu bude obtížné a zdlouhavé;
7. domnívá se, že vzhledem k tomu, že korupce podkopává evropskou demokracii a integritu voleb na všech úrovních správy, je třeba uvítat dodatečnou sankci navrženou ve směrnici, kterou je zbavení práva kandidovat ve volbách na základě společné definice korupce v celé EU, a to tím spíš, že v návrhu se pouze požaduje, aby vnitrostátní zákonodárce zvážil možnost uplatnění těchto dodatečných nebo alternativních sankcí a opatření uvedených v čl. 15 odst. 4;
8. je přesvědčen, že vzhledem k nadnárodnímu rozměru korupce a k tomu, že je korupce čím dál více spojena s přeshraniční organizovanou trestnou činností, a s ohledem na stávající právní předpisy EU, je vhodnější jednat na úrovni Unie, než aby jednotlivé členské státy jednaly samostatně. Návrh se proto zdá být slučitelný se zásadou subsidiarity. Mimoto je návrh v souladu se zásadou proporcionality, neboť se omezuje na to, co je nezbytné a přiměřené pro účinné předcházení korupci a boj proti ní a pro provádění mezinárodních závazků a norem. Navíc vzhledem k tomu, že má návrh podobu směrnice, je členským státům dána dostatečná volnost, co se týče jeho provádění;

⁽³⁾ Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2023 (Postoj občanů ke korupci v EU v roce 2023) – červenec 2023 – průzkum Eurobarometr (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658>).

9. zdůrazňuje, že komplexní nástroje pro boj proti korupci již na mezinárodní, evropské a vnitrostátní úrovni existují, jejich účinnému uplatňování však nadále brání nedostatky v provádění a prosazování práva a překážky ve spolupráci, což jsou oblasti, v nichž je třeba vyvinout větší úsilí;

10. zdůrazňuje význam včasného provedení směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti ⁽⁴⁾ do právních systémů členských států, zejména pokud jde o požadavek, aby podniky zveřejňovaly faktory týkající se správy a řízení, jako je etika v podnikání a firemní kultura, včetně opatření v oblasti boje proti korupci a úplatkářství a ochrany oznamovatelů. Uznává, že programy vzdělávání, rekvalifikace a prohlubování dovedností hrají zásadní úlohu co do podpory etických hodnot, integrity a povědomí občanů, pokud jde o boj proti korupci, a vyzývá k navýšení investic do vzdělávacích iniciativ zaměřených na prosazování kultury integrity a odpovědnosti;

11. podporuje úsilí o šíření osvědčených postupů uplatňovaných mnoha regiony nebo místními orgány, zejména pokud jde o zadávání veřejných zakázek, normy transparentnosti, majetková přiznání, prevenci a postihování střetů zájmů, jakož i o kontrolu veřejných výdajů. V této souvislosti podtrhuje význam toho, aby dokumenty byly přístupné veřejnosti, neboť se jedná o prostředek ke zvýšení transparentnosti a odpovědnosti;

12. poukazuje na úzkou spolupráci mezi Výborem regionů a Kongresem místních a regionálních orgánů Rady Evropy zaměřenou na boj proti korupci. Z této spolupráce vzešla například společná konference o úloze místních a regionálních orgánů při předcházení korupci a podpoře řádné správy věcí veřejných;

13. zdůrazňuje, že Evropský kodex chování pro všechny osoby zapojené do místní a regionální správy, který byl přijat Kongresem místních a regionálních orgánů Rady Evropy, je vynikajícím příkladem toho, jak učinit z boje proti korupci dlouhodobou prioritu pro místní a regionální orgány a jejich sdružení. Poukazuje na usnesení č. 433 (2018) ⁽⁵⁾, v němž Kongres vyzývá místní a regionální orgány, aby i ony přijaly tento kodex nebo aby vypracovaly a prosazovaly podobné kodexy chování;

14. vyzývá k tomu, aby VR a Kongres společně tento kodex prosazovaly a sledovaly jeho uplatňování, a to prostřednictvím výročního dialogu a monitorovací zprávy, neboť se jedná o účinný nástroj pro sledování boje proti korupci;

15. doporučuje, aby se místní a regionální orgány zamyslely nad svými stávajícími rámci pro etiku a integritu a využíváním celé škály činností a nástrojů s cílem lépe bojovat proti veškerým potenciálně korupčním praktikám a opětovně ujistit občany o vysokých etických normách;

16. vyzývá místní a regionální orgány, aby se inspirovaly kodexem a pokyny navrženými Kongresem a vypracovaly nebo revidovaly své protikorupční strategie a kodexy chování, jež se mimo jiné zabývají oblastmi transparentnosti a otevřených metod správy, prevence střetů zájmů a klientelismu prostřednictvím vedení rejstříků finančních a nefinančních zájmů veřejných činitelů, jednoznačné ochrany oznamovatelů s cílem posílit takové chování, boje proti nepotismu, příbuzenské politice nebo zvýhodňování, zajištění plné transparentnosti postupů zadávání veřejných zakázek a předcházení zneužívání administrativních zdrojů ve volebních kampaních;

17. zdůrazňuje, že v rámci procesu rozšíření je tempo, kterým kandidátské země dosahují pokroku na cestě k přistoupení k EU, dáno z velké části sladěním právních předpisů se stávajícím právem EU, dodržováním zásad právního státu a protikorupčními reformami. Místní a regionální orgány v kandidátských zemích by se měly v první řadě zaměřit na své protikorupční strategie a prosazovat ve veřejných orgánech, které řídí a nad nimiž vykonávají dohled, vysoké standardy integrity a transparentnosti;

18. upozorňuje, že mezi odvětví, jež jsou nejvíce náchylná ke korupci na místní úrovni a jimiž je třeba se konkrétně zabývat prostřednictvím cílených protikorupčních strategií, patří stavebnictví spojené s rozvojem měst, nakládání s odpady, správa přístavů (včetně hrozby korupce v souvislosti s obchodem s drogami) a zadávání veřejných zakázek. Vyzývá k tomu, aby byly v členských státech vytvořeny přístupné a uživatelsky vstřícné online portály, které by poskytovaly úplné informace o zadávání veřejných zakázek, rozpočtech a výdajích na místní a regionální úrovni, což by přispělo k transparentnosti a umožnilo občanům kontrolovat využívání veřejných prostředků;

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (Úř. věst. L 322, 16.12.2022, s. 15).

⁽⁵⁾ <https://rm.coe.int/european-code-of-conduct-for-all-persons-involved-in-local-and-regional/16808d3295>.

19. oceňuje stávající snahy místních a regionálních orgánů předcházet korupci a budovat důvěru v demokracii a právní stát v komunitách v celé Evropské unii, například zřizování výborů pro integritu, prosazování osvědčených postupů, transparentnosti, odpovědnosti, kontroly investičních postupů a postupů zadávání veřejných zakázek, digitalizace pracovních postupů, zajištění spravedlivých podmínek hospodářské soutěže a rovné prosazování místních předpisů a celkové zlepšování veřejných služeb;
20. oceňuje iniciativy občanské společnosti, které rovněž mají příznivý dopad na odpovědnost veřejné správy, pokud jde o transparentnost veřejných výdajů. Vybízí k tomu, aby se organizace občanské společnosti aktivně zapojily do boje proti korupci, a napomohly tak spolupráci mezi místními orgány, občanskou společností a občany;
21. vyzývá k náležitému odměňování starostů a zastupitelů, zejména malých obcí, jež by bylo uznáním jejich úlohy, kterou vykonávají coby zaměstnání na plný úvazek. Byla by tak posílena řádná správa a integrita správy věcí veřejných, a to již od té nejnižší úrovně;
22. zdůrazňuje, že majetková přiznání a prohlášení o zájmech by měla být zjednodušena a centralizována, aby se snížila administrativní zátěž oznamujících osob a subjektů, přičemž přístup k těmto přiznáním/prohlášením by měl odrážet promyšlenou rovnováhu mezi ochranou soukromí a očekáváními veřejnosti, co se týče transparentnosti;
23. zdůrazňuje význam pravidelných monitorovacích zpráv o zavedených kodexech chování a potřebu pravidelných školení a odvětvového posuzování rizik pro orgány veřejné správy a pokynů pro spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem na místní a regionální úrovni. Vybízí členské státy, aby zavedly standardizované mechanismy podávání zpráv, a zajistily tak, že postupy v oblasti transparentnosti budou sladěny napříč různými odvětvími. Zprávy o transparentnosti by měly být veřejně přístupné a snadno dostupné, aby občané mohli volat orgány k odpovědnosti za jejich jednání;
24. vyzývá k zavedení důrazných preventivních opatření, mimo jiné prostřednictvím doprovodných informačních a výzkumných programů s cílem zvýšit povědomí veřejnosti;
25. oceňuje úlohu, kterou v boji proti korupci sehrávají sdělovací prostředky. Přitom je třeba dodržovat zásady odpovědné žurnalistiky a etického chování, zejména pokud jde o základní právo na presumpci nevin. Vybízí k rozvoji a zavádění digitálních řešení, jako jsou online platformy pro oznamování korupce, s cílem usnadnit anonymní oznamování a zlepšit informovanost veřejnosti o otázkách souvisejících s korupcí;
26. je odhodlán hrát aktivní úlohu při zřizování interinstitucionálního orgánu pro etiku a při vypracovávání pravidel transparentnosti, jež by měla platit ve všech orgánech a institucích EU. Zavazuje se podporovat iniciativy zaměřené na posílení odpovědnosti a etické chování v orgánech a institucích EU. Vybízí k vytvoření komplexního a jednotného rámce pro oznamování a řešení případů porušení etiky ve všech orgánech a institucích EU, který zajistí soudržnost a spravedlnost při řešení otázek týkajících se integrity;
27. podporuje myšlenku revize vlastního kodexu chování, což by bylo příkladem institucionální integrity a transparentnosti;
28. vyjadřuje velký zájem o účast na činnosti sítě EU pro boj proti korupci, kterou zřídila Evropská komise, neboť je pevně přesvědčen, že místní a regionální perspektiva má pro účinný boj proti korupci klíčový význam.

V Bruselu dne 29. listopadu 2023.

předseda
Evropského výboru regionů
Vasco ALVES CORDEIRO